

ראש
השנה

השבת רבי נחמן מברסלב

עלון
תקפ"ו

טוב להגיד ולשיר נְחֵם נְחֵם נְחֵם מאומן לזכות לכל הישועות

במוסף, כי כל עניין תפילת מוסף נתייסד על דרך זה שעושים מתורות תפילות, כי מחמת שאין אנו יכולין להקריב הקרבנות שאנו צריכין להקריב, על כן אנו מתפללין להשם יתברך שייבנה בית המקדש במהרה בימינו ונקריב לפניך את קרבנות חובותינו וכו', שזה בחינת שעושים מתורות תפילות, היינו מהמצוות של הקרבת קרבן מוסף עושים מזה תפילה, ובה אנו ממשיכין הדרך לעשות מתורות תפילות, דהיינו שכל אחד ואחד כפי מה שהוא רחוק מקיום איזה מצוה, הן מצוות עשה או לא תעשה, צריך להתפלל להשם יתברך שיזכה לקיימה, שזה ממש עניין תפילת מוסף. וכמו שעל ידי שאנו מתפללין שנוכה להקריב הקרבן מוסף, על ידי זה נזכה סוף כל סוף לשוב לארצנו ולהקריב שם קרבנות חובותינו בפועל ממש, ולעת עתה זאת התפילה בעצמה נחשבת במקום קרבן, כמוכן הוא לעניין הדרך הנ"ל, לעשות מתורות תפילות, על ידי זה נזכה בוודאי לבסוף לשוב להשם יתברך בשלמות. וגם כל זמן שאין אנו זוכין עדיין לגאולת הנפש בשלמות, אף על פי כן התפילה בעצמה שאנו מתפללין באמת על קיום התורה, גם זה חשוב ומקובל אצל השם יתברך מאד ונחשב כאילו עשינו מה שמוטל עלינו; ועל כן בכל יום שיש בו תוספת קדושה מתפללין מוסף, היינו בשבת וראש חודש ויום טוב, כי כל הימים אלו הם ימי תשובה, כמבואר

בפנים, ועיקר המשכת דרך התשובה היא על ידי שעושים מתורות תפילות, שזה בחינת תפילת מוסף כנ"ל ועל כן עיקר מצוות תקיעת שופר, שהיא להמשיך דרך הזה לעשות מהתורות תפילות כנ"ל, היא בשעת תפילת מוסף (הלכות ר"ח - הלכה ה, אותיות ט ז י יא לפי אוצר היראה - אלול, ראש השנה... אות נד).

סיפור

(נסיעת רבינו ז"ל בארץ-ישראל, סימנים לה-לו)
ובעניין "תכלית הידיעה — אשר לא נדע", ספר (רבינו ז"ל) גם כן קצת עמנו איזה פעמים, איך בכל ידיעה יש זה התכלית, ועל כן אף על פי שזוכים לבוא לזה התכלית, אשר לא נדע, אף על פי כן עדיין אין זה התכלית האחרון, כי עדיין אין זה תכלית הידיעה כי אם בידעה זו, וצריכים אחר כך לטרוח לזכות לתכלית גבוה יותר, לזכות למדרגת התכלית אשר לא נדע בידעה הגבוה יותר, וכן לעולם. נמצא, שלעולם אין יודעין כלל, ואף על פי כן לא התחיל עדיין להשיג התכלית (וכבר מבואר מזה קצת בדברינו במקום אחר — בשיחות הר"ן, סימן ג), ועניין זה עמוק ונסתר מאד מאד. ועוד יש בענין זה, מה ששמענו פעם אחת אחר פסח, ויתבאר במקום אחר (בספר חיי מוהר"ן, סימן רפג), אם ירצה השם:

פעם אחד שלח מלך אחד שלושה אנשים למדינה עם דבר סתר למלך אחר, והם עברו בתוך המדינות, שהיו שם חולקים על המלך. והראשון נהג עצמו בחכמה והעלים העניין לגמרי, ועבר המדינה, ולא הבינו כלל שיש לו דבר סתר; והשני עבר לשם, ועמדו בני המדינה על הדבר, והבינו שיש לו דבר סתר, ותפסו אותו שיגיד להם, ועשה בחכמה או בגבורה ונמלט מידם; השלישי עבר שם, ועמדו עליו גם כן, והבינו בו שיש לו סוד, ותפסו אותו, והיו מענים אותו בכמה וכמה ענויים, הרבה מאד, וכל מה שעשו לו ענויים ויסורים וצרות גדולות, והוא לא הגיד דבר, ועמד בנסיון ולא גילה הסוד, עד אשר ראו שאין מועיל לו שום דבר, והניחוהו, (כי חשבו: מסתמא אינו יודע כלל). ועבר ובא להמלך.

והיו חוקרים למי מהשלוש הנ"ל מגיע שכר יותר: קצתם אמרו — להראשון מגיע יותר, שעשה בחכמה להעלים לגמרי; קצתם אמרו — להשני מגיע יותר, שכבר עמדו על דעתו ואף על פי כן נמלט מהם בחכמתו וכו' כנ"ל. אמר המלך: להשלישי מגיע שכר יותר מכולם, כי כבר נתפס במצודתם, ובוודאי גם הוא היה רוצה להעלים, אך לא עלתה בידו, ונתפס בידם, ועינו אותו, וייסרו אותו ויסורים וענויים כאלו, שאם היה מגלה סוד אחד, היו הכל רצים אחריו, ואף על פי כן עמד בנסיון כזה, ולא גילה דבר, על כן מגיע לו שכר יותר מכולם. (והנמשל מובן קצת מעט למבנינים).

... צחוק עשה לי אלקים ... (כא,ו)
כי יצחק הוא הולדה הראשונה דקדושה בעולם, כי עד שנולד יצחק לא היה אדם שנולד בקדושה כזאת, בקדושת ישראל, כי מחטא אדם הראשון לא היה שום הולדה בקדושה כראוי עד שבא אברהם שהיה הראשון שהתחיל להמשיך קדושת ישראל בעולם, אבל אברהם אבינו בעצמו לא נולד עדיין בקדושת ישראל, והראשון שנולד בקדושת ישראל היה יצחק אבינו, שהוא הולדה הראשונה בעולם שנולד בקדושת ישראל, ועל כן אז היה שמחה גדולה בכל העולמות ונקרא על שם השמחה בחינת (בראשית כא, ו) **צחוק עשה לי אלקים** וכו'. כי באמת כל השמחות ששמחין על החתונה הוא פליאה לכאורה, כאשר שמעתי זאת בפרוש מפיו הקדוש (של רבינו ז"ל) שאמר, שאין העולם יודעים כלל, מה זו שמחה שזה נושא זאת. כי בוודאי אין ראוי לשמוח על עניין זה. אך באמת עיקר השמחה של חתונה הוא שמחת ישראל, שעיקר שמחה דקדושה הוא מחמת שאנו יודעים ומאמינים שעניין זה בשרשו הוא גבוה מאד מאד כידוע, ויהיה נולד מזה ישראל שיקדשו שמו, עד שיצאו צדיקים גדולים עד שיבוא משיח מדורותינו שיתקן הכל, וזה עיקר שמחתנו, ומוזה ודאי יש לנו לשמוח הרבה על החתונה.

וזאת השמחה התחילה מיצחק דייקא, שהוא הולדה הראשונה בעולם בקדושת ישראל, ועל כן באמת אמרה אז שרה (שם כא, ו): **צחוק עשה לי אלקים כל השומע יצחק לי**. כי בוודאי עתה שנולד יצחק אז ראו ושמעו הכל נפלאות ה' מה שלא היה חידוש כזה מעולם, שיהיה נולד מחיבור איש ואשה הולדה כזאת, שממנו יצאו כל זרע ישראל עד שיבוא משיח, ובוודאי הוא צחוק ושמחה וחדוה רבה בכל העולמות, בחינת **כל השומע יצחק לי**, כי מהולדה הקדושה הזאת התחיל שלשלת היחוס ישראל, כי אברהם אבינו בעצמו אף על פי שהוא היה הראשון לאבות, הראשון שהתחיל לגלות אלקותו בעולם, אבל הוא בעצמו לא נולד בקדושת ישראל, אבל הוא יגע וטרח בעוצם עבודתו עד שזכה לקדש את עצמו כל כך עד שזכה שממנו יתחיל הולדות קדושת ישראל, שמהו והלאה לא יפסק שלשלת היחוסין של ישראל, שממנו יהיה נולד יצחק שהוא הראשון שנולד בקדושה כזאת, וממנו יצא יעקב ומיעקב יצאו כל זרע ישראל עד הסוף, עד שיבוא משיח שיצא מזרעם שיתקן הכל ויגלה אלקות לעין כל, שזהו בחינת (קהלת ד) **והחוט המשולש לא במהרה ינתק**. (לקוטי הלכות - הלכות שבת, הלכה ו - אות כג)

... לעשות מהתורות תפילות ...

ראש השנה הוא ראשון לעשרת ימי תשובה, ואז צריכין להמשיך הדרך של תשובה בעולם, שזיכו כל באי עולם לשוב להשם יתברך; וזה ממשיכין על ידי שעוסקין לבנות קומת התפילה בשלמות, דהיינו שנוכה להרבות בהתבודדות, להתפלל תמיד להשם יתברך שנוכה לקיים את התורה כנ"ל, שזה עיקר שלמות התפילה שהיא לעשות מהתורות תפילות, היינו להתפלל על קיום התורה, כי דייקא על ידי זה זוכין לתשובה (עין 'תשובה', אות כג). אבל דרך זה, לעשות מהתורות תפילות, צריכין להמשיך ממקום גבוה מאד, מבחינת חידושי תורה הנמשכין מאורייתא דעתיקא סתימאה (עין 'צדיק', אות צד). וזה סוד הדורמיטא והשינה של ראש השנה, המבואר בכוננות, היינו בחינת הסתלקות המוחין שמקודם כדי לזכות למוחין גבוהים ביותר על ידי השופר, דהיינו להמשיך מוחין כאלו וחידושי תורה כאלו הנמשכין ממקום גבוה כזה שהוא מבחינת עתיק, כדי שנוכה על ידם לבנות קומת המלכות שהוא בחינת התפילה בשלמות, לעשות מהתורות תפילות, שזהו עיקר שלמות התפילה, שעל ידי זה עיקר המשכת דרך התשובה בעולם, שצריכין להמשיך עתה בראש השנה כנ"ל. וזה בחינת מלכויות זכרונות ושופרות שאומרים בתפילת מוסף של ראש השנה, שיש בהם הרבה פסוקים מתורה נביאים וכתובים, היינו שעושים מתורה תפילה. ועל כן אומרין אותן בתפילת מוסף, וגם עיקר תקיעת שופר הוא

ראש השנה הוא זמן תיקון האמונה. כי על ידי רבוי הקבוצים והקהלות המתאספים אצל צדיקי אמת בראש השנה, על ידי זה מתקבצים כל חלקי האמונה הקדושה, והאמונה מתקנת בשלמות. גם המוחין של האנשים הבאים לצדיקי אמת לראש השנה, מתנווצצים ומתקנים. וכן בעשרת ימי תשובה, שעל ידי ענייני תשובה ומעשים טובים שעוסקים בימים אלו, מתנווצצים ומתקנים המוחין. ותיקון המוחין מכוונה "תפלין, חותם דקדושה, תיקון הברית", כמבואר בלקוטי מוהר"ן חלק שני (סימן ה') בתורה "תקעו אמונה". ביום הכפורים הוא גמר התקון של חותם דקדושה, שזה מרמז על תיקון המוח. בחג הסוכות ממשיכים שמחה; ועל ידי שמחה מתקנים המאכלים, שלא יבוא על ידי המאכלים לחלומות רעים ולמקרה לילה, חס ושלום. בשמיני עצרת נמשך תיקון המשפט, ועל ידי תיקון המשפט כראוי נצולים גם ממקרה לילה, רחמנא לצלן, שבא על ידי דינים שאינם כשירים. גם מתקנים עניינים הנזכרים למעלה על ידי שתלמידים אמתיים באים אל רבי אמתי, והעיקר הוא שבאים אליו לראש השנה, שזה עיקר זמן התקונים הנזכרים למעלה. גם על ידי התקיעות הקדושות דראש השנה מתקנים תקונים אלו. כי על ידי תקיעה זוכים לתיקון האמונה, על ידי תרועה זוכים לקדושת תפלין, היינו תיקון המוח, שהמוח יהיה זך וטהור מכל מיני מחשבות רעות והרהורים רעים, ועל ידי שברים זוכים לתיקון החלום, לתיקון המשפט ולהנצל ממקרה לילה בשלמות.

מכל הנזכר למעלה יש להסיק כמה צריך להזהר בשמיעת שופר בראש השנה, ביראת השם, בהתעוררות גדולה ובלב נשבר, שלא כלצים וקלי הדעת המתלוצצים רחמנא לצלן מתקיעת שופר. כי על ידי כל מין קול שופר נעשים תקונים שונים באדם, שהם נחוצים מאד לתיקון נפשו, כמבואר בסעיף זה.

תפילה

(לקוטי תפילות חלק ב – תפילה ה)

... וזכנו ברחמיך הרבים, לשמוע קול שופר בראש השנה מתוקע הגון וכשר. וזוכה לקיים מצוות שמיעת קול שופר בראש השנה בשלמות בקדושה ובטהרה גדולה, בחדוה ובשמחה רבה ועצומה, באימה ביראה ובאהבה גדולה, ותעורנו שנוכה לתקן כל התקונים הקדושים, שצריכין לתקן על ידי קול התקיעה והשברים והתרועה. ובזכות התקיעה הקדושה נזכה להמשיך עלינו קדושת החכמה והתבונה והדעת, ונזכה לצחצח נשמותינו בשבע הצחצחות העליונות הקדושות. ובזכות התרועה הקדושה תזכנו להמשיך עלינו קדושת "משה היה רועה", שהוא הרועה ישראל האמתי, ונזכה בזכותו וכחו וקדושתו לקדושת הברית באמת.

ובזכות השברים הקדוש, נזכה לחלומות צודקים ואמתיים לחלום על ידי מלאך הקדוש, ותשמרנו ותצילנו על ידי זה מפגם הברית וממקרה לילה בכל הבחינות, ונזכה על ידי זה לתיקון המשפט. ותעורנו ותושיענו להשקות את הלב בקדושה גדולה, ולכבות חימום הלב הבווער אל התאוות רעות ובפרט לתאוות ניאוף. ותמשיך עלינו מימי החסד והרחמים, מימי הדעת והתבונה, ותשאב לנו "מים בששון ממעיני הישועה", ותשבר ותשקה ותכבה צמאון וחמימות הלב דסטרא אחרא, ונזכה לתיקון המשפט, ויקויים מקרא שכתוב: **ויגל כמים משפט וצדקה כנחל איתן.**

ותעורנו ברחמיך וחסדיך הרבים, שנוכה לקבל ראש השנה הקדוש והנורא מאד בקדושה ובטהרה גדולה. ובזכות קדושת ראש השנה נזכה לאמונה שלמה באמת. ותעורנו ותושיענו שיתקבצו יחד כל חלקי נצוצות האמונה הקדושה על ידי קיבוץ הקדוש של עמך ישראל המתקבצין בכל הקהילות הקדושות יחד בימי ראש השנה הקדושים, ויקויים מקרא שכתוב: **ויודו שמים פלאך ה' אף אמונתך בקהל קדושים.** ונזכה על ידי זה לתיקון המוחין הקדושים, ותעורנו ותזכנו שימשך עלינו קדושה גדולה בכל החמשה חושים הנמשכים ממוחנו שהם: חוש הראות, וחוש השמע, וחוש הריח, וחוש הטעם, וחוש המשוש; שימשך קדושה גדולה על כל החמשה חושים שבמוח משורשם העליון שבקדושה.

ותמשיך עלינו השגחתך השלמה מראש השנה על כל השנה כולה, ותשגיח עלינו בעין חמלתך תמיד, כמו שכתוב: **תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה.** ותשמע קול תפלותנו ותחנותינו וזעקותנו ושוועותנו ואנחותינו וקול תרועת עמך ישראל ברחמים, ותמשיך עלינו יראתך הגדולה, ותריח אותנו ביראת ה', ויקויים בנו מקרא שכתוב: **והריחו ביראת ה'.** ותתן פחד ה' אלקינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת וייראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם. ונזכה להרבות במצוות ובמעשים טובים בכל השנה, עד שזכה שתטעם בראש השנה טעם מצוותינו ומעשינו הטובים. ותזכנו ברחמיך לתקן ולעשות לך מטעמים טובים כאשר אהבת "מפקודין דעשה", ותהיה ידך פשוטה לקבל שבים ותחזירנו ותקבלנו בתשובה שלמה לפניך...

יקירי חביבי הנעים, מר ... הגודל וצומח מטיפי גן עדן של הצדיק, שהוא שורש נשמת משיח. שורש כל מעיינות החכמה. שיכול להעלות ולחדש את העולם לטובה. לקשר ולהמשיך את כולם לה' יתברך אפילו את הרוחקים מאוד מקדושת ישראל, בתכלית הריחוק ביותר. ברכה וחסד ושלום רב. אהובי, אחי, נפשי ולבבי, אשר אהבת דוד ויהונתן אהבתנו ולא תבטל לעולם, יען אינה תלויה בדבר בטל. הסתכל היטב והתבונן, גודל עוצם הנס והחסד הנפלא, שהפליא עמנו, אדון הנפלאות, בעת חושך כזה, אשר פקח עינינו ולבנו לראות נקודת אמת אמתי כזה, שלא נתגלה מימות עולם, שאי אפשר להסתירו מדעתנו בשום אופן. מאוד מתקו דברי חכמינו זכרונם לברכה אלינו, במה שרמזו לנו בדבריהם על רבינו. הלכה כרב נחמן. והלכה כרב נחמן, והלכה כנחמני. עיקר הישועה הבאה, אינה אלא על ידי אמונה. ומידת אמונה היא, לפי מנהיג הדור! צריך לראות למלאות את האמונה, על ידי הארה של הצדיק, שהוא כלליות השבעה רועים, כי הוא רועה האמונה לתקנה ולהשלימה. וכל עיקר אמונת ישראל ממשך הוא, להדור. ואי אפשר לבוא לזה הצדיק ולהתקרב אל הקדושה, כי אם על ידי עזות דייקא. כמאמר חכמינו זכרונם לברכה: **הוי עז כנמר.** וכמו שכתוב **נהלת בעזך אל נווה קדשיך** (שמות טו) - היינו על ידי עזות, נכנס אל הקדושה.

כי יש רועים של הסטרא אחרא, והם גם כן מפורסמי הדור. ועיקר כוחם על ידי עזות. והם ככלבים בעזותם. בבחינת **והכלבים עזי נפש המה רועים** (ישעיה נו). והן פני הדור כפני הכלב. ועל כן אי אפשר להנצל מהם, מתחת ממשלתם, רק כשיהיה לו עזות גדול מאוד, לעמוד כנגד עזותם הרע, ויהיה מצחו חזק לעומת מצחם. וכן אי אפשר להינצל מכל המונעים והחולקים והמתנגדים, ולהתקרב אל האמת, כי אם על ידי עזות דקדושה.

המעתיק

שיחות

(שיחות מרי ישראל אודסר, זצ"ל - כ"ה)

... אשתי היתה בצפת ואני הייתי בטבריה ולא היה לנו מלבושים, בגדים, לא היה לנו דירה, כלום. והדיין הוא נתן לי דירה ורהיטים, שולחן, כסאות. הוא היה לו מסירות נפש בשבילי, הוא היה לו מלחמות עם הגבאים של הישיבה - הם מתנגדים - והוא אמר שצריכים להכניס אותי לישיבה וצריכים לתת לי הוספה והיה תמיד במלחמה אתם, הכל הדיין. והוא היה מתנגד, וכשהוא דבר נגד רבינו לא כל כך בכבוד.. עמדתי מהכסא וסגרתי הדלת בדפיקה גדולה, "לא, אל תדברו אתי יותר! אני לא רוצה לראות אותך! אני לא רוצה שום קשר אתכם!" אז הוא ראה דבר כזה, הוא נשאר כמו ילד, "מה זה, מי שמע דבר כזה, אדם שנותן לו רהיטים ודירה והוא מדבר ככה?" אז הוא נשאר יושב... אחר כך אני לא נכנסתי לבילה הזה אליו, והוא היה דרכו להתפלל ותיקין והוא לא היה לו מניין, החסידים שלו היו מתפללים לפני חצות היום, בשעה תשע, עשר. הוא לא הסתכל על זה והוא לא חיכה להם, הוא הלך להתפלל עם הספרדים. ובזמן שהוא התפלל היה שרפה, אחרי התפילה הוא בא ומצא השרפה והבת שלו מספרת לו שהיה לו נס שהיא לא נשרפה, כן. על כל פנים אז הוא אמר לה: "אהה... זה היה לי עונש על ישראל בער, היה לי וכוחים עם ישראל בער והוא נעשה ברוגז, אז ברוך השם שאת נשאת בחיים" אז היא אמרה לו: "אני אומרת לך, אני שומעת הוכחים ואני רואה שהצדק אתו!"

השתפכות הנפש

(סימן טז)

מעניין אמירת תהלים, דבר (רבינו ז"ל) עם אחד ואמר לו, שעיקר אמירת תהלים — לומר כל מזמורי תהלים על עצמו. ופירש לו רבינו זכרונם לברכה קצת, כי כל המלחמות, שביקש דוד המלך עליו השלום, שיציליהו השם יתברך מהם, הכל צריכין לפרש על עצמו על מלחמות היצר הרע וחילולתו עמו (וכמבואר מזה לעיל בסימן ט). ושאל האיש אותו זכרונם לברכה: איך יפרש לעצמו בהפסוקים, שדוד המלך עליו השלום משבח את עצמו, כגון: **שמרה נפשי כי חסיד אני** וכיוצא בזה. השיב לו: גם בזה צריכין לפרש על עצמו, כי צריכין לדין את עצמו לכף זכות ולמצוא בעצמו איזה זכות ונקודה טובה, שבזה הוא בחינת חסיד וכיוצא. ואמר לו רבינו זכרונם לברכה: הלא אצל יהושפט כתיב: **ויגבה לבו בדרכי ה'**, שבדרכי השם ועבודתו יתברך הגביה לבו קצת. עוד אמר לו רבינו זכרונם לברכה: הלא בבוקר אנו אומרים בתחילה: מה אנו, מה חיינו וכו', ואנו מקטינים עצמנו מאד, ואחר כך אנו אומרים: אבל אנתנו עמך בני בריתך וכו', שאחר כך אנו מחזקים עצמנו ומספרים את גדולתנו, שאנתנו עמו בני בריתו, זרע אברהם יצחק ויעקב וכו', כי כך צריכין להתנהג בעבודת השם כנ"ל. ועיין ב"לקוטי מוהר"ן" מה שכתב על פסוק: **אזמרה לאלקי בעודי,** ומובא לקמן באות סז.